

DER PLATENE MØTES

og flater skapes

Tekst og foto: Benedikte Thallaug Wedset,
produktdesigner og fagkonsulent i BRUKdesign og BETONGstudio

Benedikte Thallaug Wedset har jobbet med den synlige betongen i 20 år.

Hun er utdannet produktdesigner og håndverker og har opparbeidet en spisset fagkompetanse for å sikre de beste løsningene når betongen skal være synlig. Hun samarbeider med ARK, LARK, RIB, kunstnere og byggherrer for å vise muligheter, teste metoder, lage beskrivelser samt oppfølging av

prosessen fra prosjektering til ferdigbefaring.

Benediktes jobber for å øke kunnskapen om betongens estetiske muligheter og være et bindeledd mellom de praktiske, tekniske og estetiske fagfeltene.

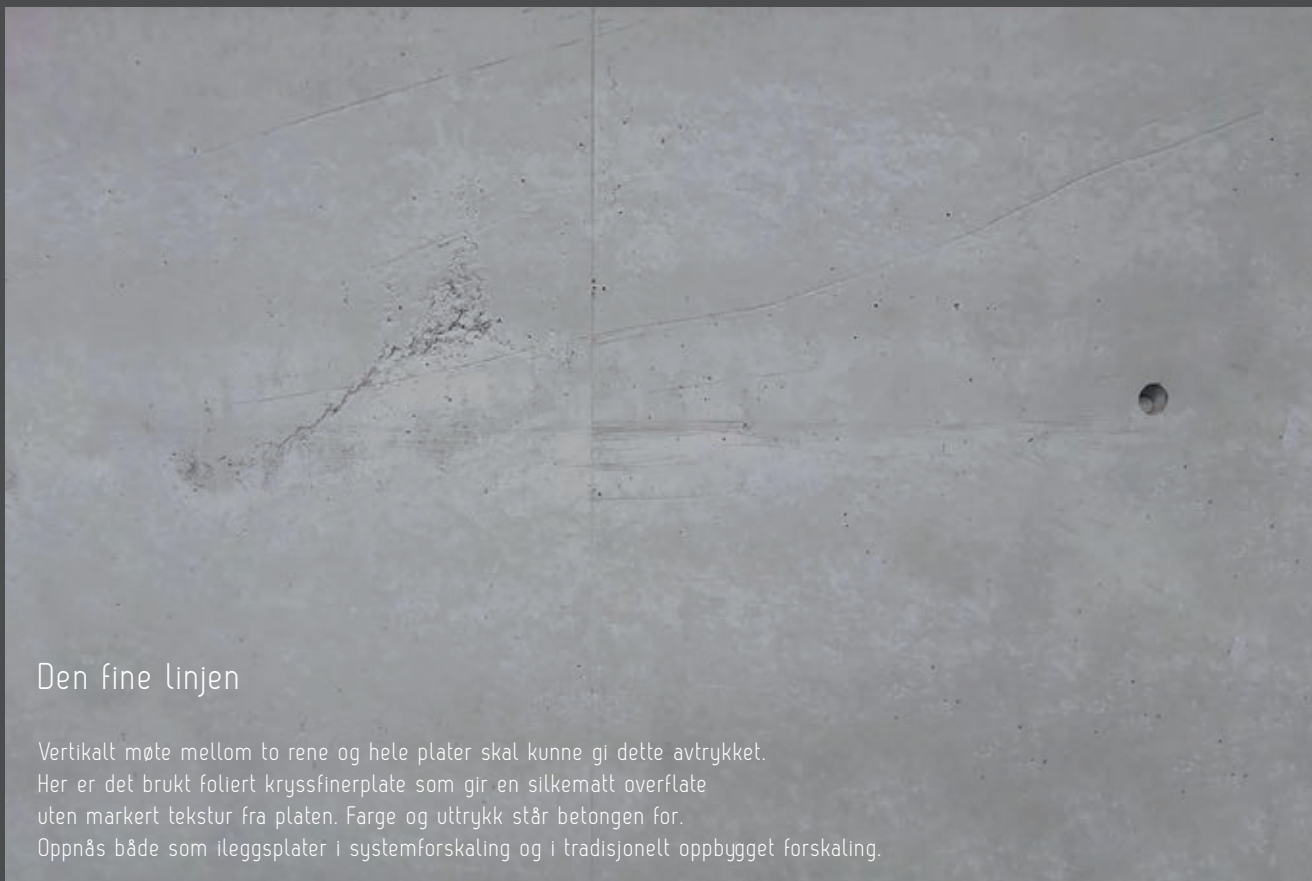
www.betongstudio.no www.brukdesign.no

Vellykka? Vakkert? Planlagt?
Det helt motsatte?
Eller litt av hvert?

De nødvendige platene og det vi støper betongen mot blir flaten vi ser, veggen vi møter, inntrykk som vi gleder oss over, eller som forsterker negative oppfatninger vi har om betongflaten.

Alle ledd i prosessen mot en ferdig betongflate er planlagt. Det er ikke tilfeldige avtrykk på en tilfeldig flate, men beskrevet, forskalt, støpt og betalt.

Vær med inn i hodet på en som går tett på veggen.

Den fine linjen

Vertikalt møte mellom to rene og hele plater skal kunne gi dette avtrykket. Her er det brukt foliert kryssfinerplate som gir en silkematt overflate uten markert tekstur fra platen. Farge og uttrykk står betongen for. Oppnås både som ileggsplater i systemforskaling og i tradisjonelt oppbygget forskaling.

Den pigmenterte

Når farge og betongstruktur tar og får oppmerksomhet kan plateskjøtene forsvinne. Staghull og livet i betongen står for uttrykket.

Den svært forseggjorte

En flate trenger ikke være skapt av en flat plate. Betongen fyller hulrommene den møter. Stor variasjon og fantastiske løsninger er absolutt mulig. Flaten kan støpes kontrollert som elementer i fabrikk eller plasstøpt med avansert kunst montert på forskalingen før støping. Som her.

Den praktiske

Betongen er praktisk. Den fyller kriteriene for funksjon på en enkel, solid og ofte rimelig måte. Avtrykket gjengis presist og ærlig. Det er viktig å huske på at valg du tar bidrar til egen og andres glede og forargelse.

Den med avtrykk og merker av prosess

Oi – hvor kom de fire hvite prikkene fra? Armeringen holdes på plass små 'stoler', ofte i hvit plast. Disse avstandsholderne blir ofte synlige i overflaten. Dette kan unngås, men det må planlegges og følges opp.

Sel

'Å se' er en svært individuell øvelse.

Ta en betongflate, som eksempel. Den er laget for å fylle en funksjon og oftest av ren nødvendighet. Som vegg, gulv, tak, trapp, bro, tunnel. Den synlige betongflaten står der med sin skjønnhet og skavanker, sin slurv og omtanke.

De fleste SER ikke betongflaten. Man ser helheten. Opplevelsen. Folk fornemmer om det gjør dem godt eller mindre godt å være i nærheten.

Min måte å se på er nok litt mer konkret.

Jeg føler avsky når betongen etterlates slurvete og tilfeldig, og jeg gledes når materialet blir brukt riktig.

Men jeg gir sjelden opp et dårlig resultat. Av ulike grunner går det ikke alltid som planlagt. Reir, støpeskjøter, store fargeavvik. Men selv en slik flate kan jobbes med så den blir til å tåle.

Gå litt tett på veggen selv.

Kjenn på overflaten. Vurder teknikken. Tenk på prosessen og hva den kan inneholde.

Fine linjer? Fælt eller fint? Mykt eller hardt? Glatt eller ruglete? Steinete eller flatt? Alt er avtrykk av et valg. Alt har vært en bløt betonggrøt. Oftest bestående av lokal sand, stein og vann fra springen.

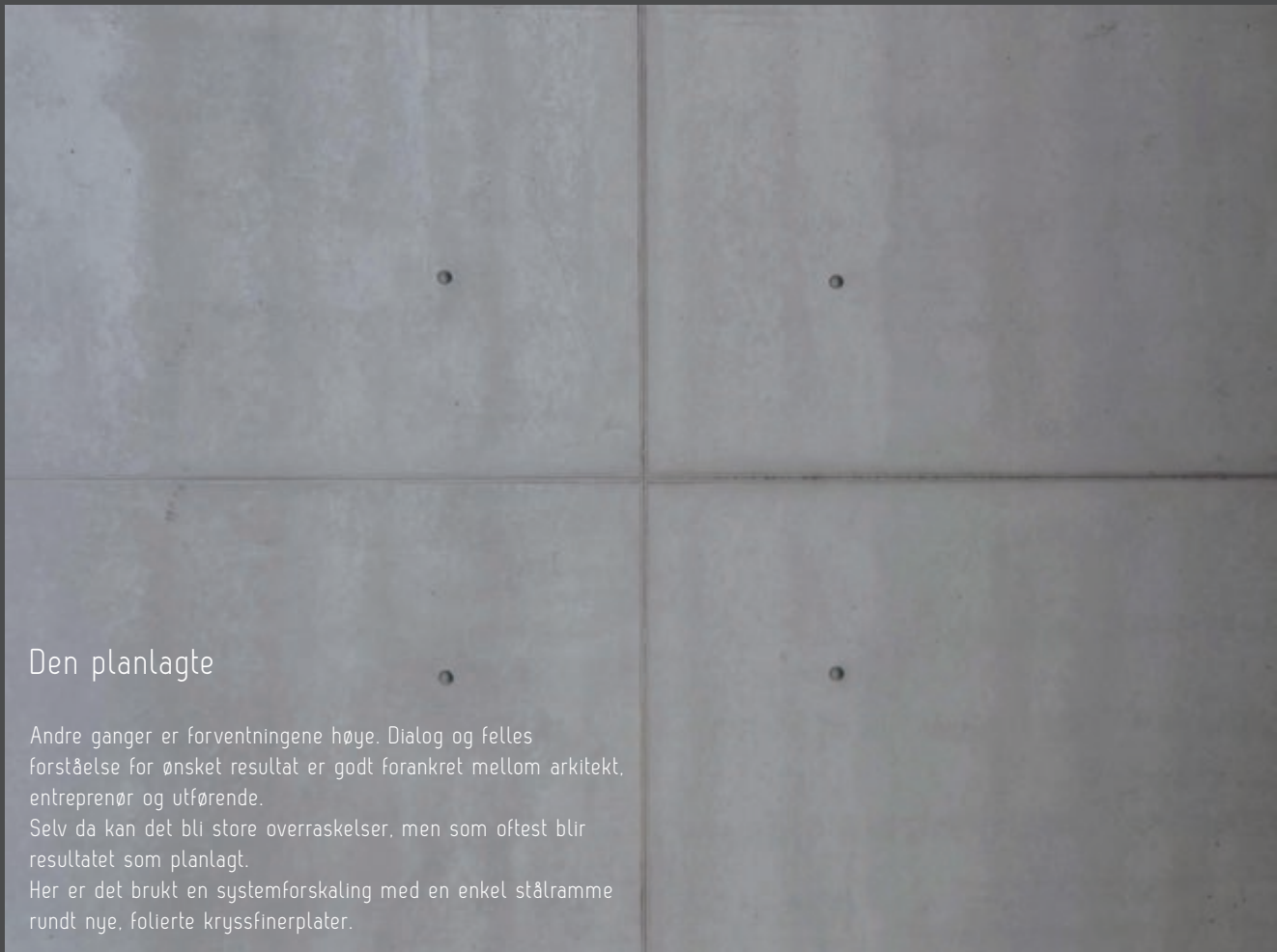
Gi den nødvendige betongflaten ekstra oppmerksomhet. Det er den som former omgivelsene våre.

Den tilfeldige

Noen ganger har man ikke planlagt at flaten skal være synlig. Ingen estetiske vurderinger er tatt. Rester etter forskaling, innstøpt isopor og betongrester pryder flaten. Resultatet skuffer ingen – flaten skal dekkes til.

Men betongflaten er faktisk ganske forbedringsvillig. Med forsiktig, men grundig rengjøring, litt sliping og kanskje litt fargekorrigering vil selv den mest avskyelige støpte flate få et mildt drag av skjønnhet...

Den planlagte

Andre ganger er forventningene høye. Dialog og felles forståelse for ønsket resultat er godt forankret mellom arkitekt, entreprenør og utførende.

Selv da kan det bli store overraskelser, men som oftest blir resultatet som planlagt.

Her er det brukt en systemforskaling med en enkel stålramme rundt nye, folierte kryssfinerplater.